

TOETSING

Flora- en faunawet in verband met
de aanleg van de Erasmuslijn te
Den Haag

buro bakker adviesburo voor ecologie bv

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET IN VERBAND MET DE AANLEG
VAN DE ERASMUSLIJN TE DEN HAAG.

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2007);
Toetsing Flora- en faunawet in verband met de aanleg van de Erasmuslijn te Den Haag.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie te Assen,
in opdracht van Ingenieursbureau Den Haag.*

in opdracht van:

INGENIEURSBUREAU DEN HAAG

contactpersoon:

DHR. D. PETERS

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE

Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643 e-mail. info@burobakker.nl

Projectleiding en veldwerk:

ing. J.R. Offereins

Rapportage:

ing. R. Zwenner

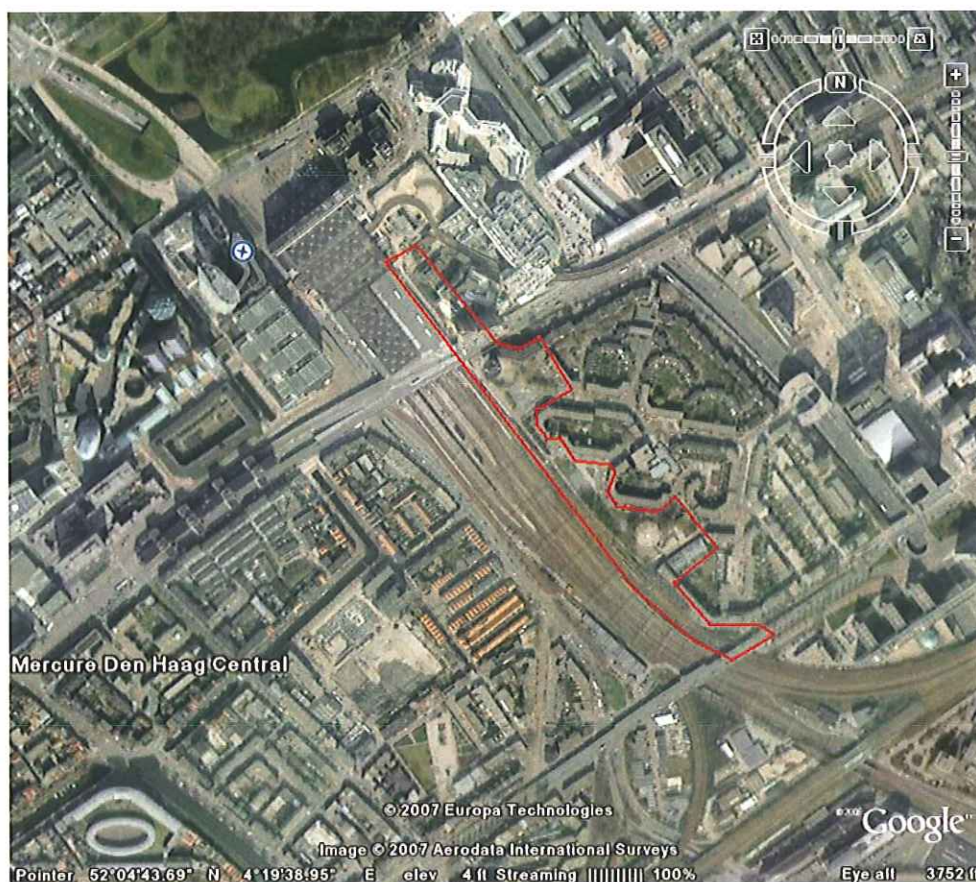
Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	OPZET	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET	2
1.4	DE VOGELRICHTLIJN	3
1.5	DE HABITATRICHTLIJN	3
1.6	RODE LIJSTEN.....	3
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	4
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	4
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	4
2.3	FAUNA	5
2.3.1	Vogels.....	5
2.3.2	Zoogdieren.....	5
2.3.3	Amfibieën en vissen.....	6
2.3.4	Overige fauna.....	6
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	7
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN	7
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	7
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	7
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	8

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Ten behoeve van de Randstadrail, een lightrailverbinding tussen de steden Den Haag, Rotterdam en Zoetermeer, zal bij station Den Haag centraal een tunnelbak worden aangelegd onder de huidige sporen 11 en 12 vanaf Den Haag centraal tot aan het Schenkviaduct. Voorafgaand aan dergelijke ingrepen is een natuurtoets in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Het betreft een onderzoek naar de eventueel te verwachten negatieve effecten van de aanleg van een tunnelbak en een toetsing aan de relevante wetgeving.

Figuur 1: Een luchtfoto van de locatie, het onderzoeksgebied is rood omlijnd. Bron: Google Earth.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek, eventuele bestaande gegevens en ecologisch inzicht te rapporteren over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. Het betreft soorten die beschermd worden op basis van de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Het gebied is bezocht op 16 januari 2007. Daarbij is gelet op beschermde planten en is op basis van waarnemingen, sporenonderzoek en de terreinkarakteristiek een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde fauna.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet (2002) is een groot aantal planten- en diersoorten beschermd. Voor het realiseren van de geplande maatregelen zijn de volgende wetsartikelen relevant:

Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van alle in het wild voorkomende planten en dieren minimaal is.

Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats verwijderen van beschermde inheemse planten.

Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.

Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen. Tevens wordt voorzien in de mogelijkheid via een algemene maatregel van bestuur vrijstellingen te verlenen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat

met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3).

1.4 DE VOGELRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn is verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd. Aanvragen of verlenen van ontheffingen is niet mogelijk. In de praktijk betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied niet behoort. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied is gebied de Wilck op 15 kilometer afstand.

1.5 DE HABITATRICHTLIJN

De Europese Habitatrichtlijn is eveneens verwerkt in de Flora- en faunawet. In bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn soorten opgenomen die strikt dienen te worden beschermd. Dit is slechts een deel van de soorten die beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet. Deze categorie soorten heeft een (veel) strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten.

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen. Het onderzoeksgebied behoort niet tot één van de Habitatrichtlijngebieden. Het dichtstbijzijnde Habitatrichtlijngebied is het Westduinpark op 5 kilometer afstand.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Dat geldt zeker voor de flora. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het onderzoeksgebied bevindt zich midden in de bebouwde kom van de stad Den Haag. Vegetatie is beperkt aanwezig. Op een aantal plaatsen staat een bomenrij en hier en daar ligt een grasveldje. Het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door stedelijke bebouwing.

Figuur 2: Het onderzoeksgebied, een aantal grasveldjes en bomenrijen is aanwezig.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

De grasveldjes binnen het plangebied zijn ingezaaid. Ze worden gedomineerd door Engels raaigras, enkele kruiden hebben zich in de grasveldjes gevestigd.

De bomenrijen bestaan voornamelijk uit populieren. Op sommige plekken staan struiken bestaande uit Sneeuwbes en Cotoneaster met schaarse ondergroei van kruiden.

Biotoop voor beschermde plantensoorten is niet aanwezig. Ook in het zomerseizoen groeien naar verwachting geen beschermde of andere bijzondere planten in het onderzoeksgebied. Alle aanwezige plantensoorten duiden op voedselrijke omstandigheden en zijn (zeer) algemeen.

2.3 FAUNA

Gezien het aanwezige biotoop zal een beperkt aantal diersoorten voorkomen in het onderzoeksgebied. Een aantal dieren die zich goed weet aan te passen aan het leven in de stad komt mogelijk wel voor.

2.3.1 VOGELS

In de bomenrij in het zuidelijke gedeelte van het gebied werden nesten aangetroffen van de Zwarte kraai en Ekster. Afgezien van deze twee soorten is geen broedbiotoop voor vogels aanwezig.

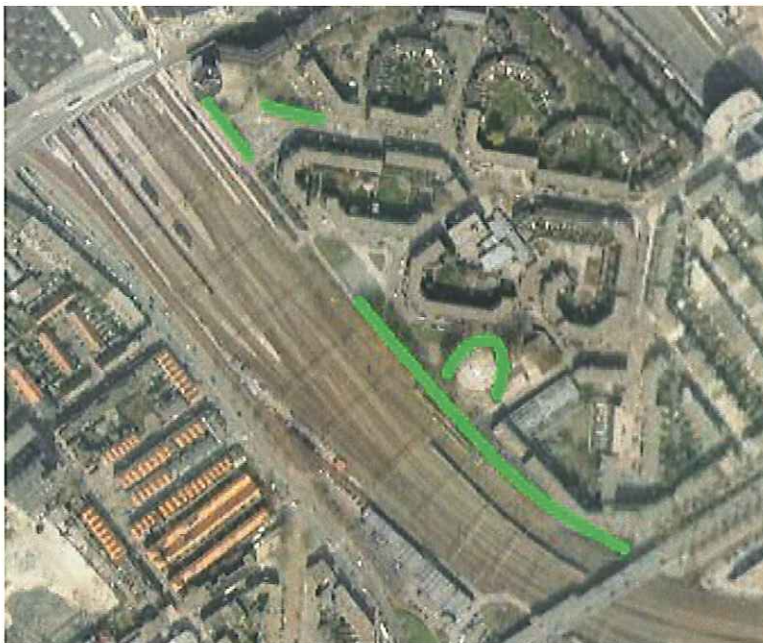
2.3.2 ZOOGDIEREN

De Huispitsmuis, die goed is aangepast aan het leven in de stad, zal naar verwachting voorkomen in het onderzoeksgebied. Deze soort is licht beschermd. Overige kleine zoogdieren zoals Huismuis en Bruine rat komen naar verwachting eveneens voor maar zijn niet beschermd.

De bomenrijen die aanwezig zijn kunnen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute. Vleermuizen gebruiken dergelijke vliegroutes om zich te verplaatsen tussen kolonieplaats en jachtterreinen. Duidelijke in het landschap herkenbare structuren, zoals bomenrijen, bieden dekking tegen eventuele roofdieren en worden gebruikt ter oriëntatie.

Verblijfplaatsen van vleermuizen werden niet aangetroffen

Zowel vleermuizen als hun verblijfplaatsen en vliegroutes zijn beschermd onder de Flora- en faunawet.

Figuur 2: De potentiële vliegroutes van vleermuizen zijn met groen aangegeven.

2.3.3 AMFIBIEËN EN VISSEN

Amfibieën komen niet voor. Het plangebied is te zeer verstedelijkt om als leefgebied voor amfibieën geschikt te zijn. Omdat er geen open water aanwezig is kan het voorkomen van vissen worden uitgesloten.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Overige beschermde soorten zoals beschermde vlinders en libellen komen in het onderzoeksgebied niet voor.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen en vermoede beschermde soorten het beschermingsregime aan. Voor soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Waarneming	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	D			X
	Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	D			X
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	A	X		
Vogels	Ekster en Zwarte kraai	B			X

Tabel 2: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde flora & fauna. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3). Waarneming type: A: biotoop aanwezig, B: sporen/ holen aanwezig, C: zichtwaarneming of vangst, D: mogelijk aanwezig, nader onderzoek noodzakelijk.

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Door de geplande ingrepen kan een algemene zoogdiersoort (Huisspitsmuis) worden gedood en/of haar verblijfplaatsen worden verstoord. Indien de aanwezige bomenrijen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute en deze bomenrijen worden verwijderd, worden één of meer strikt beschermde soorten verstoord.

Indien de aanwezige bomen in de broedtijd worden gekapt kunnen broedvogels worden verstoord.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is het niet uit te sluiten dat er individuen van de algemene Huisspitsmuis het slachtoffer worden. De ingrepen zullen echter niet de totale populaties vernietigen. De soort zal in de overblijvende landschappelijke structuren gunstige biotopen blijven vinden. Het gaat om een diersoort waarvoor geldt dat met deze ingrepen de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt. Er kan derhalve worden gesteld dat met betrekking tot deze soort verdere compensatie niet nodig is.

Er dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Bomen mogen niet worden gekapt tussen half maart en half juli. Overige werkzaamheden kunnen tijdens het broedseizoen gewoon doorlopen.

Het geheel overziend is de meest gunstige periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden derhalve het tijdvak vanaf begin augustus tot en met oktober.

Ten aanzien van vleermuizen is niet zeker of de bomenrijen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute. Indien de bomen worden gekapt en de bomen worden gebruikt als vliegroute is compensatie ten aanzien van vleermuizen noodzakelijk. Compenserende maatregelen ten aanzien van strikt beschermde soorten worden beschreven in een compensatieplan.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Het is niet uit te sluiten dat individuen van de Huiszittende muis bij de werkzaamheden zullen worden gedood of verstoord. Deze soort behoort tot categorie 1, hiervan is de gunstige staat van instandhouding niet in het geding. Daarom geldt voor deze soort een vrijstelling, er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Voor vogels geldt de noodzaak de broedtijd te ontzien bij het kappen van bomen, zoals in de vorige paragraaf nader is beschreven. Indien hieraan wordt voldaan is een ontheffingsaanvraag voor deze soortgroep niet nodig.

Bomen blijven behouden

Indien de aanwezige bomenrijen behouden blijven zullen eventuele vliegroutes van vleermuizen eveneens behouden blijven en is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. Wel dient rekening gehouden te worden met de broedtijd van vogels, in deze periode mag geen beplanting (solitaire bomen en aanwezige struiken) worden verwijderd.

Bomen worden verwijderd

Als het nodig blijkt de aanwezige bomenrijen te kappen is nader onderzoek naar het gebruik door vleermuizen noodzakelijk. Onderzoek naar het gebruik van vliegroutes door vleermuizen worden uitgevoerd met behulp van een batdetector, hiermee kan de onhoorbare ultrasone echolocatie van vleermuizen worden omgezet naar hoorbaar geluid. Rond de schemering wordt dan gepost met een batdetector zodat nagegaan kan worden of en in welke mate lijnvormige elementen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute.

Op het moment van schrijven (half januari) zijn vleermuizen in winterslaap en dus niet actief. Onderzoek naar vliegroutes kan dan niet plaatsvinden. Vanaf circa begin april is onderzoek met batdetectors weer mogelijk.

Mochten de bomenrijen als vliegroute worden gebruikt, dan is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

februari 2007

Met dank aan de Heer D. Peters voor de plezierige samenwerking.

Vormgeving:
Joop Striker, Assen

